

100 aastat õpetajate õpetaja sünnist

Taavi Teinbas,
RÖS-i 1953. aasta lõpetaja

Vihula valla Villandi küla Lehtmetša talus nägi 1904. aasta 12. novembril ilmavalgust tulevane koolimees Pear Rootalu (enne nimede eestistamist Bernhard Rosenbaum).

Vihula ministeeriumikooli kursuse lõpetamiseks kulus Pearil viis aastat, siis pandi õpimuline esiklaps veel Kalevipoja seltsi kooli. 1920. aastal asus Lehtmetša vanem poeg Rakvere õpetajate seminaris kooliõpetaja õppima.

Noor seminarist tegi kaasa eesti ja saksa keele ning füüsika rühma töös, osales näiteringis ja laulis segakooris. Vanematel kursustel olles vaimustus ta seminaril harjutuskooli headest meetodikutest, eriti selle juhendajast Jüri Parinbak-Parijõest, kes olla kaasa elanud kõikidele pedagoogilistele uuendustele ja aidanud kaasa uute õpetamismeetodite levikule.

1926. aastal lõpetas Pear Rootalu RÖS-i ja asus Vihula 6-kl algkooli õpetajaks. Tollaste õpilaste mälestuste järgi meeldinud Pear Rootalule õpetada kõige pisemaid (I – II kl) õpilasi. Helma Simm-Teinbas meenutab: “Meie esimene õpetaja oli Pear Rootalu. Pikk noormees, kes kandis tihti noorkotkaste vormipluusi, millel oli kaks tärna peal. Need tähistasid vist tema juhikohta organisatsioonis. Ei mäleta, et meil pahandusi oleks olnud. Tema tunnis olid poisidki head.”

Kavastu algkooli vilistlane, 83-aastane Linda Tinnuri-Vbermann jutustab: “1933. aasta sügisel läksin Kavastu kooli V klassi ja esimese koolipäeva aktusel ütles avasõna uus koolijuhataja Bernhard Rosenbaum. Tema jäi vanema klassikomplekti ja ka minu klassi õpetajaks. Meiega tutvudes teatas uus õpetaja, et pärast tunde ta kedagi kinni ei jäta, püsti seisma ega nurka ei saada kedagi. Kui tundi segatakse, siis lubas klassist välja saata. Nõnda ka jäi.”

Mõned Kavastu tüdrukud halvustanud neid, kelle kleidid olnud kehvemad või küünarnukist parandatud. Sõnasõda läinud üsna valjuks. Ühel hommikul tulnud nende õpetaja tundi vanema pintsakuga ja alustanud: “Näete, mul tuli pintsakul nööp ära, polnud aega ette õmmelda ja pidin tulema tundi lapitud käistega pintsakuga. Kas ma olen nüüd halvem õpetaja?” Klassist kostnud üksmeelne “ei”.

Õpetaja jätkanud: “Ärge teiegi pidage riiete järgi üksteist halvemaks. Lastel on seljas riided, milliseid vanemate rahakott võimaldab muretseda.” Pärast seda suunanud mitmed oma pilgu põrandale.

Kui koolijuhatajast sai naise-meis, eestindas perekond nime Rootaluks ja Bernhardist tehti lühike Pear. 1938. aastal kolis Rootalude pere Rakveresse. Pear Rootalu sai tööd haridusosakonnas, ka õpetada tuli mitmes koolis.

1944. aasta sügisel määrati

Pear Rootalu Rakvere II mit-tetäieliku keskkooli direktoriks, juba järgmisel aastal Rakvere õpetajate seminari õppealajuhatajaks, kus oli direktoriks ta endine õpetaja ja suur autoriteet Voldemar Raam.

Kui 1. oktoobril 1946 Volde-mar Raam ootamatult suri, jäi seminari direktori kohuseid täitma Pear Rootalu.

1947. aastal RÖS-i lõpetanud Ernst Allese mäletamist mööda juhtunud ühel tütarlapsel lõpueksamitel äpardus: ta saanud ühes aines järeleksami. Sügisel pärast eksami sooritamist saadud diplomil ilutsenud alles kuu aja eest ametisse astunud direktori Jaan Kurni allkiri. Tütarlaps nutnud südantlõhestavalt ja palunud, et talle antaks uus diplom Pear Rootalu allkirjaga. Seda ei tehtud, kuid see näitab, milline populaarsus oli Pear Rootalul õpilaste seas.

Et Rootalu oli ligi aasta jooksul täitnud edukalt seminari direktori kohuseid, võib tekkida küsimus, miks eelistati seminari direktori määramisel Rootalule Jaan Kurni. Võib arvata, et põhjused olid poliitilist laadi.

Õppealajuhataja Rootalu tegi oma igapäevast tööd, oli alati kohal, et lahendada ette tulevaid küsimusi, juhendas seminari suunatud noori õpetajaid ja korraldas õppepraktikat.

Viiekümnendatel aastatel suurenes igal aastal õpilaste vastuvõtt, avati kaugõppeosakond ja korraldati vanempioneerijuhtide lühiajalisi kursusi. See suurendas tublisti Rootalu

töökoormust, mille tõttu ta vabastati 1952. aastal õppealajuhataja kohustustest, ta sai pühenduda vaid õppepraktikaga seotud küsimustele ja pedagoogikatundide andmisele.

1957. aastal lõpetas Rakvere õpetajate seminari viimane lend ja sellega koos lõppes Pear Rootalu tosin aastat kestnud töö õpetajate ettevalmistamisel Rakveres.

Pärast RÖS-i jäi ta inter-naatkooli õpetajaks ja kasvatajaks, kuni 1958. aastal määrati Rakvere I keskkooli direktori asetäitjaks.

1955. aastal lõpetas Pear Rootalu Tallinna pedagoogilise instituudi kaugõppeosakonna keskkooli ajaloõpetaja diplomiga. 1960. aastal anti talle Tööpunalipu orden, hiljem ka teenelise õpetaja aunimetus. Ametlikult jäi Pear Rootalu pensionile 1967. aastal, kuid käis veel mitmel aastal õpetajaid asendamas, töötas keskkooli fotolaboris ja kooli arhiivis.

Talle jäi elu lõpuni südamelähedaseks seminaris töötamise periood, ta käis alati seminari kokkutulekul ja aitas neid ette valmistada.

1994. aastal tähistasime Rakvere gümnaasiumi aulas Pear Rootalu 90. sünnipäeva. Juubilar oli lõbus ja teravmeelne, avaldas soovi, et järgmisel juubelisünnipäeval lõotspilligi kaasa võtaksin.

Kahjuks jäi 95. sünnipäev tulemata, sest 1999. aasta 30. aprillil lahkus Pear Rootalu elavate hulgate.